

Indenrigs- og boligminister Kaare Dybvad Beks talepapir

Anledning	Samråd om betalingsforpligtigelse og kommunale incitamerter – BOU alm. del – samrådspm. M-O
Dato / tid	22. juni 2021
Sted	BOU
Talens varighed	10 minutter
Talens formål	Besvarelse af samrådspørgsmål
Publikum og programpunkt	BOU

Det talte ord gælder

Indledende bemærkninger – Afrapportering af analysearbejdet

- Inden jeg går til besvarelse af de konkrete samrådsspørgsmål, vil jeg gerne henlede udvalgets opmærksomhed på den oversendte afrapportering fra analysearbejdet om betalingsforpligtigelse og kommunale incitamenter.
- Analysearbejdet blev igangsat i forlængelse af udligningsreformen, da der var opstået en bekymring for, at udligningssystemet og udligningsreformen i særdeleshed, reducerer kommunernes incitament til at vælge det rigtige tilbud til borgerne, hvis det rigtige tilbud ligger uden for kommunegrænsen. Det kunne fx være i forbindelse med et botilbud eller en anbringelse af et barn uden for hjemmet.
- Det er også denne mulige problemstilling, som samrådsspørgsmålene i dag grundlæggende handler om.
- Regeringen har lyttet til de bekymringer, der har været fremme. Og for regeringen er det også afgørende vigtigt, at mennesker med særlige behov får den rigtige støtte, og at kommunernes beslutning om indsats ikke snævert træffes alene ud fra et økonomisk hensyn.

- Analysearbejdet blev derfor netop igangsat, så forligskredsen bag udligningsreformen kunne få et bedre beslutningsgrundlag og en grundig afdækning af de kommunale incitamenter og den kommunale udlignings betydning herfor.
- Jeg mener, at den foreliggende rapport giver os nye informationer og en ny indsigt på et meget kompliceret område.
- Lad mig opsummere nogle centrale hovedbudskaber fra rapporten:
- Først og fremmest er kommunerne i deres visitation af ydelser bundet af en række regler fastsat i lovgivningen, herunder serviceloven og retssikkerhedsloven.
- Visitation skal være fagligt funderet, underbygge en helhedsorienteret og forebyggende indsats for den enkelte borger og samtidig være økonomisk ansvarlig.
- Og kommunerne må ikke vælge, udsætte, indstille eller reducere en indsats alene ud fra økonomiske overvejelser.

- Udligningssystemet vurderes overordnet ikke at have afgørende betydning for kommuners visitation til indsatser, hvor en borger i forbindelse med indsatsen skifter bopælskommune.
- Udligningsvirkningen ved flytningen af en borger vil i de typiske tilfælde være begrænset set i forhold til den samlede udgift, der for kommunen er knyttet til indsatsen.
- Kommunernes meget omfattende brug af indsatser på tværs af kommunegrænser viser også, at andre forhold spiller afgørende ind.
- Udligningsreformen har vel og mærke heller ikke ændret afgørende på udligningsvirkningen, når en borger skifter bopælskommune. På voksenområdet, hvor der har været den største bekymring for afspecialisering, er der næsten ingen forskel på udligningsvirkning før og efter udligningsreformen – dvs. ændringen i folketallet har næsten ingen betydning her.

Spørgsmål M:

[”Vurderer ministeren, at borgere med behov for specialiserede tilbud uden for egen kommunegrænse ikke bliver stillet dårligere ved afskaffelse af betalingskommunefolketallet, såfremt afskaffelse af betalingskommunefolketallet fastholdes?”]

Svar:

- Hvis vi nu vender os mod *samrådsspørgsmål M* kan jeg på baggrund af min indledning svare helt kort:
Udligningsreformen stiller ikke afgørende borgere med specialiserede behov dårligere.
- Rapporten peger netop på, at ændringen af folketallet i det kommunale udligningssystem ikke i sig selv kan forventes at have en afgørende betydning for kommunernes visitation.
- Det skal bl.a. ses på baggrund af, at oplysninger om betalingskommune før reformen generelt set ikke blev anvendt i opgørelsen af det socioøkonomiske udgiftsbehov, som giver anledning til de største virkninger i udligningen, når en borger flytter over kommunegrænser.
- Kommunernes beslutning om visitering til indsatser er endvidere langt mere sammensat.

- Man kan derfor heller ikke imødegå en generel bekymring for afspecialisering på socialområde ved at rulle en i øvrigt rigtig beslutning om folketal i udligningsreformen tilbage.
- Jeg vil erindre om baggrunden for beslutningen om i forbindelse med udligningsreformen at gå fra et folketal baseret på oplysninger om betalingskommune til et folketal baseret på bopælskommune i udligningsberegningerne.
- Det var således den faglige vurdering, at der var tvivl om kvaliteten af de indberettede oplysningerne om betalingskommuneforpligtigelse. Herunder var der tegn på en lokal ”optimering” af kommuners udligning gennem indberetningerne. Det er selvsagt uholdbart, hvis udligningen kan påvirkes.
- Oplysningerne indberettes af bopælskommunen og er baseret på de oplysninger, som kommunen selv har om borgere i kommunen, hvor der kan opkræves mellemkommunal refusion fra andre kommuner efter særlige bestemmelser.
- Her anerkendes det i rapporten, at det er et kompliceret regelsæt, der er omkring mellemkommunale refusioner,

hvilket kan forklare, at kommuner gør brug af ekstern bistand på området.

Spørgsmål N:

[”Er ministeren af den opfattelse, at ministeriet ved indgåelse af den politiske aftale om udligningsreformen var bekendt med, at afskaffelsen af betalingskommunefolketallet giver kommunerne økonomiske incitamentter til at anvende velfærdstilbud inden for egen kommunegrænse frem for eventuelle mere specialiserede tilbud uden for kommunegrænsen?”]

Svar:

- I forhold til *samrådsspørgsmål N* vil jeg gerne gentage, at rapporten viser, at der ikke er stor forskel i udligningsvirkningen før og efter udligningsreformen, ved at en borger flytter kommune.
- Afskaffelsen af betalingskommunefolketallet har haft stort fokus i henvendelser fra bl.a. interesseorganisationer og konsulenthuse – men der var jo også virkninger i udligningssystemet før reformen. Virkninger, der bl.a. fulgte af de socioøkonomiske udgiftsbehov og skattegrundlaget.
- De største virkninger var og er fortsat i det beregnede socioøkonomiske udgiftsbehov i udligningen, som hele tiden

stort set udelukkende har været baseret på statistik efter bopælskommune.

- De statistiske oplysninger i det socioøkonomiske udgiftsbehov skal opfange overordnede forhold, som kan have betydning for kommunens samlede udgiftsbehov. De er ikke tænkt som et grundlag for en direkte kompensation for specifikke udgifter til bestemte borgere i kommunen.
- Når en borger af den ene eller anden årsag flytter fra en kommune, vil det i større eller mindre grad kunne få en virkning i opgørelsen af kommunens samlede udgiftsbehov og dermed udligningsbeløb. Virkningen vil afhænge af den flyttede borgers alder, i hvilket omfang borgeren har karakteristika, der er afspejlet i de enkelte socioøkonomiske kriterier, og hvordan kommunen i øvrigt indgår i udligningen.

Spørgsmål O:

[”Vil ministeren redegøre for, hvilke alternativer der er til at fastholde afskaffelsen af betalingskommunefolketallet – og hvilke overvejelser giver disse alternativer anledning til hos ministeren?”]

Svar:

- I forhold til samrådsspørgsmål O mener jeg ikke, at afrapporteringen af analysearbejdet giver grundlag for at åbne udligningsreformen og dermed de byrdefordelingsmæssige konsekvenser heraf for kommunerne. Det håber jeg, at forligspartierne bag udligningsreformen er enig med mig i.
- Vi løser ingen problemer ved at kun at se på folketallet i udligningssystemet, selvom nogen synes, at det er det vigtigste. Det hjælper ingen borgere med specialiserede behov.
- Vi bliver nødt til at anerkende, at spørgsmålet om kommunernes visitation til specialiserede tilbud er langt mere kompliceret end som så.
- Det er også derfor, at der er igangsat en hel samlet evaluering af det specialiserede socialområde.

- Dette arbejde har netop til formål at højne retssikkerheden på området og at sikre de rette specialiserede tilbud, anbringelsessteder og indsatser af høj kvalitet, der svarer til borgernes behov. Hensigten er vi jo enige om – nemlig at udsatte børn, unge og voksne med handicap eller andre særlige behov skal sikres de bedste muligheder for at leve et selvstændigt og meningsfyldt liv på egne præmisser.
- På baggrund af denne evaluering vil der være et langt bedre grundlag for politiske drøftelser i løbet af efteråret.

Afrunding

- Jeg vil gerne slutte af med at sige, at det var en relevant bekymring, der blev rejst, og at jeg er glad for, at vi nu har fået området belyst så grundigt.
- Analysen og udviklingen viser, at det ikke er det dominerende, når kommunerne visiterer borgere til en indsats.
- Med analysearbejdet har vi dermed fået ny og relevant viden om et meget komplekst område – og det kan selvfølgelig supplere det øvrige arbejde, der bliver gennemført i evalueringen.

- Jeg synes, at vi skal være klar over, hvilke politiske håndtag vi bruger på baggrund af denne analyse og også set i forhold til det overordnede arbejde med det specialiserede socialområde.